

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Mf.I.40.067/2022/7.

A felperes:

felperes neve (címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Kovács Arthur ügyvéd (címe)

Az alperes:

alperesi kft. neve (székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Baranyai Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Baranyai Zoltán, címe)

A per tárgya:

kártérítés megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szegedi Törvényszék 3.M.70.092/2022/10.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Alperes, 3.M.70.092/2022/11.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a felperes képviselőjében eljáró pártfogó ügyvéd díját 100 %-ban az alperes viseli.

A 15 000 (tizenötezer) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes szabadságvesztés büntetését töltötte a (büntetésvégrehajtási intézet neve)-ben. 2017. március 28. napján az alperes telephelyén (őrzött büntetés-végrehajtási objektumban) végzett munkát hegesztő szakmunkásként. (tanú neve) fogvatartottal szögvasat darabolt egy 3 kW-os villanymotor által hajtott, 400-as vágókoronggal ellátott gyorsdarabolóval, ennek során – 10-11 óra körül – a levágott szögvasdarab megbillent, lecsúszott a munkaasztalról, majd visszacsapódott a felperes bal kezének kisujjára, és azt haránt irányban eltörte. A felperes a munkabalesetet követően kórházba került, ahol az elmozdulásos törés helyreállítása megtörtént. A munkahelyi baleset miatt a felperes 141 órán keresztül nem tudott munkát végezni.

[2] A felperes – meghatalmazottja útján – 2019. november 12-én a (büntetésvégrehajtási intézet neve) részére írásban bejelentette a büntetés-végrehajtási szervvel szembeni kártérítési igényét a munkahelyi balesettel kapcsolatban. Kieső munkadíját – 141 órával számolva – 37 224 forintban határozta meg, amelynek megfizetését kártérítés jogcímén kérte.

[3] A (büntetésvégrehajtási intézet neve) Parancsnoka a kártérítési igénybejelentést illetékesség hiányában a (alperesi kft. neve) részére továbbította. Az alperes, a (város neve)-en 2019. december 12-én kelt 30.544/1109-5/2019. számú határozatával a felperes kártérítési igényét elutasította.

A kereset és ellenkérelem

[4] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest kártérítés címén 33 840 forint, valamint ezen összeg után 2017. május 15-től a kifizetés napjáig járó törvényes kamat megfizetésére. Keresete indokául előadta, hogy a munkavégzésével összefüggésben érte a baleset, a munkavédelmi szabályokat megtartotta, a baleset oka az volt, hogy az alperes a munkavédelmi rendszert nem megfelelően alakította ki, elhanyagolta a munkafolyamat ellenőrzését, illetve annak kockázatainak felmérését. Amennyiben a baleset nem következik be, úgy 30 napon át dolgozott volna, és munkadíjra lett volna jogosult.

[5] Az alperes ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását és perköltségben marasztalását kérte. Vitatta a kereset jogalapját és annak összecszerűségét is. Érvéle szerint a baleset a felperes munkáltatásával összefüggésben következett be, de ez önmagában nem alapozza meg a kártérítési felelősségét. Állítása szerint a baleset oka a felperes szándékos vagy legalább súlyos gondatlan közrehatása, nem pedig olyan körülmény, ami az alperes oldalán áll fenn.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[6] A Szegedi Törvényszék 3.M.70.092/2022/10. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 25 380 forintot, és ezen tőkeösszeg után 2017. május 15. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamatot. Megállapította, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének díját 70 %-ban az alperes, 30 %-ban a felperes viseli. Rendelkezett továbbá az eljárási illeték viseléséről is.

[7] Ítéletében felhívta a büntetések, intézkedések egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bv.tv.) 3. §-át, 258. §-át, 259. §-át, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:535. § (1), 6:536. § (1) bekezdéseit. Kifejtette, hogy a felek között létrejött, úgynevezett fogvatartotti munkáltatási jogviszonyt nem tekinti szerződéses jogviszonynak, ezért az eljárást nem a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség, hanem a felperes által végzett tevékenység jellegétől függően, a veszélyes üzemi felelősség szabályai szerint kell folytatni.

[8] Rámutatott arra, hogy a törvény nem határozza meg, hogy mit tekint veszélyes üzemenek, azonban a bírói gyakorlatban kialakult esetekben közös fogalmi elem, hogy e tevékenység folytatása során kis rendellenesség is súlyos károkat tud okozni, mert az emberi erőt valamilyen gépi folyamat a sokszorosára növeli. A bírói gyakorlat szerint a gépek, elektromos vagy motoros berendezések működtetése fokozott veszéllyel járó tevékenység, azzal, hogy a háztartási gépek nem számítanak veszélyes üzemenek. A perbeli egykaros gyorsdaraboló gép ipari felhasználású készülék, melyet a fentiek szerint nagyteljesítményű elektromos motor működtet, a villanyáramot a berendezés nagy sebességű forgássá alakítja át, mely forgómozgás energiája akkora, hogy egy vágókorong segítségével a géppel az acélt is fel lehet darabolni. Mindezen körülményekre tekintettel a perbeli gyorsdaraboló berendezés üzemeltetéséből eredő kárigényt a veszélyes üzemi kárfelelősség szabályai szerint kellett elbírálni.

[9] Kifejtette, hogy az alperes a kimentés körében csak és kizárólag (tanú neve) tanú meghallgatását indítványozta, azonban a tanú meghallgatása az eljárás során sikertelen

volt, az alperes a bíróság felhívására tanú idézhető címét nem tudta bejelenteni, egyéb bizonyítási indítványa nem volt, ezért a kárfelelősség alóli kimentése nem vezethetett sikerre.

[10] Az elsőfokú bíróság elvetette annak vizsgálatát, hogy a baleset napján a karos daraboló gép, mely gazdasági társaság tulajdonában állt, hisz a felperes munkáltatója egyértelműen az alperes volt.

[11] A kereset összecszerűségének meghatározásánál 141 kiesett órával számolt, levonva abból az erre az időre eső 8 460 forint tartási költséget, ennek eredményeképpen 25 380 forintban marasztalta az alperest.

A fellebbezés és ellenkérelem

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes élt fellebbezéssel, melyben elsődlegesen kérte, hogy az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, és a felperes keresetét utasítsa el, és kötelezze a felperest perköltsége viselésére. Másodlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság újabb tárgyalásra és az előírásoknak megfelelő (kiegészítő) bizonyítás lefolytatására utasítását.

[13] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta a veszélyes üzemi kárfelelősséget – és ennek megfelelően az objektív felelősségi alakzatot - a jogvita eldöntésére, és tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a tárgyi ügyben nem a szerződésszegéssel okozott kárfelelősségi alakzatot kell alkalmazni. A felek közötti jogviszony tulajdonképpen jogszabályon - Bv.tv. – alapuló szerződés, ezért a felperes kártérítési igényét a szerződésszegéssel okozott károk szabályai alapján kell elbírálni.

[14] Álláspontja szerint az alperes objektív felelősségét az elsőfokú bíróság ítélete mindösszesen a felperes előadására alapozta, nevezetesen arra, hogy „a körülményekre tekintettel a perbeli gyorsdaraboló berendezés üzemeltetéséből eredő kárigény a veszélyes üzem kárfelelősségi szabályai szerint kell elbírálni.” Azaz az elsőfokú bíróság nem tett eleget sem a felperes, sem az alperes azon bizonyítási indítványának, mely szakértői vizsgálatra bízta volna azt, hogy a perbeli gép működtetése veszélyes üzemnek minősül-e vagy sem.

[15] Érvelése szerint sem a Ptk., sem egyéb jogszabály, sem irányadó bírósági határozat nem határozza meg a veszélyes üzemnek minősülő gépek kimerítő körét, erre vonatkozóan felsorolás nem létezik, a bírói gyakorlatban szakértői bizonyítás alapján kerül meghatározásra az, hogy fennáll-e az adott esetben a veszélyes üzem vagy sem. Az elsőfokú bíróság szakkérdésben foglalt állást akkor, amikor veszélyes jellegűnek minősítette a karos daraboló gép működtetését, és elfogadta a felperesi előadást a baleset bekövetkezésével kapcsolatban, és mivel ellentmondás merült fel a felperesi előadás, illetve (tanú neve) írásba foglalt előadása között, ezt az ellentmondást a szakértői vélemény beszerzésével kellett volna feloldania.

[16] Az elsőfokú bíróság ítélete azt tartalmazza, hogy az alperes a kimentés körében csak és kizárólag (tanú neve) tanú meghallgatására kívánt hagyatkozni, azonban idézhető

lakcímét nem tudta bejelenteni. Megjegyezte, hogy az ítélet indokolás itt is pontatlanul rögzíti az eljárási cselekményeket, ugyanis bejelentették az idézhető lakcímet a tanú vonatkozásában, amelyre küldött idézés több alkalommal is valamely családtagja által átvételre került, azonban a tanú meghallgatása rajta kívülálló okból - a tanú külföldi tartózkodása miatt - nehézségbe ütközött.

[17] Rámutatott arra, hogy az elsőfokú eljárás során indítványt tett a (cég neve) munkavédelmi megbízottjának tanúkénti meghallgatására, amennyiben (tanú neve) tanú meghallgatása nem vezet eredményre, szakértői bizonyítás lefolytatására, az ítélet azonban nem indokolja meg ezen indítványok mellőzését, amelyek alkalmasak lehetnek volna a veszélyes üzem eldöntésére, a baleseti hatásmechanizmus modellezésére, a károsulti közrehatás bizonyítására, és a karos daraboló gép műszaki és munkabiztonsági alkalmasságának alátámasztására.

[18] Az elévüléssel kapcsolatban azzal érvelt, hogy a Ptk. 6:538. §-ában foglaltak szerint a veszélyes üzemi felelősségből eredő kártérítési követelés három év alatt évül el. A perfelvételi tárgyalásokon, az anyagi pervezetésről szóló tájékoztatáskor – mely alapján a bíróság álláspontja szerint az általános vagy veszélyes üzemi felelősség szabályai szerint kell elbírálni a kártérítési felelősséget – a felperes veszélyes üzemi kárfelelősségen alapuló követelése már elévült. Ha és amennyiben pedig az általános elévülési szabályokat veszi figyelembe, a Ptk. 6:22. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a felperes követelése elévült, és azt a peres eljárás sem szakította meg.

[19] Másodlagos fellebbezési kérelmét azzal indokolta, hogy az ügyben eljáró bíróság a bizonyítási indítványokat mellőzve, azok mellőzését nem indokolva, mérlegeléssel jutott arra a következtetésre, hogy a jogvitát nem az általános kártérítési szabályok, hanem a veszélyes üzem kárfelelősség szabályai szerint bírálja el, azaz a bizonyítási eljárást gyakorlatilag nem folytatta le, azt kizárólag (tanú neve) meghallgatására korlátozta volna. Ezek az eljárási szabálysértések megalapozzák, hogy az ítéletábrla az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezze, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására, és az előírásoknak megfelelő bizonyítás lefolytatására utasítsa.

[20] A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte, hogy az ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.

[21] Kifejtette, hogy téves az alperesnek a jogvita eldöntésére alkalmazandó joggal kapcsolatos álláspontja. A Bv. tv. 143. § (3) bekezdése alapján az elítéltet ért kárért a bv. szerv a Polgári törvénykönyv szabályai szerint felel. A Ptk. a felelősség egyes esetei körében szabályozza a fokozott veszéllyel járó tevékenységért fennálló felelősség esetét, nevezetesen a 6:535. § (1) bekezdésében.

[22] Álláspontja szerint annak megítélése, hogy az alperes által folytatott tevékenység fokozott veszéllyel jár vagy sem, nem szakkérdés, hanem jogkérdés. Az alperes által folytatott tevékenység fokozott veszéllyel járó jellege miatt pedig nem az általános kárfelelősségi szabályokat, hanem fokozott veszéllyel járó tevékenységért fennálló felelősség szabályait kell alkalmazni. Ezért az elsőfokú bíróság ebben a körben alappal mellőzte az

előterjesztett bizonyítási indítványokat, mivel a kérdés a rendelkezésre álló peranyag alapján további bizonyítás nélkül aggálytalanul eldönthető volt.

[23] Az alperes a törvény szerint akkor mentesülhetett volna a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik. Az alperes mentesülést eredményező körülményre nem hivatkozott.

[24] Érvelése szerint az alperes elévülési kifogását azért nem lehet figyelembe venni, mert arra az alperes a perfelvétel során előterjesztett ellenkérelmében nem hivatkozott, csak a per több évnyi tárgyalása után, közvetlenül a tárgyalás berekesztését megelőzően állt elő az elévülésre vonatkozó kifogásával. Eljárásjogi szempontból a hivatkozását akként kellett volna előterjeszteni, hogy a bíróság az ellenkérelem módosítására vonatkozó engedélyt kellett volna kérnie, amit azonban nem tett meg. Az ellenkérelem formális módosítása nélkül az alperes elévülés kifogása hatálytalan.

[25] Az eljárásjogi érvelésén túl megalapozatlannak is tekintette az alperes elévülési kifogását. E körben kifejtette, hogy a perbeli baleset 2017. március 28-án történt, a baleset folytán a felperes 30 naptári napon keresztül nem tudott dolgozni, mely kiesett munkaidőre a munkadíját 2017. május 15-ig kellett volna megkapnia. E kiesett munkadíj érvényesítése iránt indított pert, a felperes károsodása tehát 2017 május 15-én következett be, így ezt a napot lehet az esetleges elévülés kezdő időpontjának tekinteni. A bíróságra 2020 május 14-én - elévülési időn belül - nyújtotta be a módosított keresetét, melyben már a veszélyes üzemi kárfelelősség szabályaira hivatkozott.

[26] A másodfokú eljárásban az ítéltábla észlelte, hogy a felperes keresetében 33 840 forint kártérítést kért, az elsőfokú bíróság pedig 25 380 forint kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest, azonban nem rendelkezett a 8 460 forint különbözetről. Erre tekintettel felhívta az alperest, hogy nyilatkozzon arról, hogy kéri-e a fellebbezésben ezt az eljárási szabálysértést figyelembe venni. Az alperes úgy nyilatkozott, hogy a fellebbezési eljárásban nem kéri az ítéltábla végzésében megjelölt eljárási szabálysértést figyelembe venni.

Az ítéltábla döntése és annak indokai

[27] Az alperes fellebbezése alaptalan.

[28] Az ítéltábla az ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülmény fennálltának hiányában – a felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján az erre irányuló fellebbezési kérelemre és fellebbezési ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolta, figyelemmel arra, hogy ilyen korlátnak minősülnek a Pp. 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak.

[29] A fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra tekintettel az ítéltábla az alábbiakat emeli ki.

[30] Elévülési kifogásra tekintettel az ítéltáblának először abban a kérdésben kellett döntenie, hogy a perbeli követelés elévült-e, ugyanis az elévült követelés bírósági úton nem érvényesíthető.

[31] Az elévülés vizsgálatánál abból kellett kiindulni, hogy a Ptk. 6:23. § (4) bekezdése szerint az elévülést a bírósági vagy hatósági eljárásban nem lehet hivatalból figyelembe venni. Ez azt jelenti, hogy arra a kötelezettnek kifogást kell előterjesztenie.

[32] Az eljárás anyagából kitűnően a felperes az elévülési kifogását 2022. szeptember 2-án tartott tárgyaláson „új hivatkozási alapként” terjesztette elő.

[33] A Pp. 216. § (1) bekezdése kimondja, hogy a perfelvételt lezáró végzés meghozatalát követően a keresettel, viszontkeresettel, beszámítással szembeni ellenkérelem megváltoztatásának (e fejezetben a továbbiakban együtt: ellenkérelem-változtatás) az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig törvény eltérő rendelkezése hiányában akkor van helye, ha

a) az ellenkérelem-változtatás – a bármelyik fél által előterjesztett – új tényállítással áll közvetlen okozati összefüggésben, vagy

b) azt a bíróságnak a perfelvételt lezáró végzés meghozatalát követő anyagi pervezetése indokolja.

[34] A Pp. 217. § (1) bekezdése szerint a fél a kereset-, illetve az ellenkérelem-változtatás engedélyezése iránti kérelmét írásban, a változtatásra okot adó új tényállításról történő tudomásszerzéstől, illetve a bíróság anyagi pervezetési cselekményének közlésétől számított tizenöt napon belül terjesztheti elő. E határidő elmulasztása miatt nincs helye igazolásnak.

[35] A felperes elévülésre történő hivatkozása anyagi jogi kifogásnak minősül, azt az ellenkérelmében, illetve a perfelvételt lezáró végzés (2020. december 2.) meghozatalát megelőzően – a perfelvételi szakban - nem adta elő. Az eljárás érdemi szakában tett elévülési kifogásával kapcsolatban az ellenkérelem-változtatásra okot adó körülményekről nem tett előadást, ellenkérelem-változtatásra irányuló kérelmet nem terjesztett elő, ezért az elévülési kifogásának elbírálását az elsőfokú bíróság helyesen mellőzte, az a másodfokú eljárásban sem vehető figyelembe.

[36] Abban a további kérdésben, hogy a jogvita elbírálására a „felelősség a szerződésszegéssel okozott károkért” (Ptk. 6:142. §) vagy a „felelősség a szerződésen kívül okozott károkért”, fejezetben elhelyezett „veszélyes üzemi felelősség” (Ptk. 6:535. §) szabályait kell alkalmazni, elsődlegesen azt kellett meghatározni, hogy a felek – az alperes érvelése szerint jogszabály által létrehozott – szerződéses viszonyban álltak-e egymással a foglalkoztatás tekintetében, vagy sem.

[37] Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy a jelen esetben a felek között létrejött ún. fogvatartotti munkáltatási jogviszony nem szerződéses jogviszony az alábbiak miatt.

[38] E körben abból szükséges kiindulni, hogy a Ptk. 6:58. §-a szerint a szerződés a felek kölcsönös és egybehangzó nyilatkozata, amelyből kötelezettség keletkezik a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság a szolgáltatás követelésére. A 6:59. § pedig a szerződési szabadság elvéről rendelkezik akként, hogy a felek szabadon köthetnek szerződést és szabadon választhatják meg a másik szerződő felet, továbbá a felek szabadon állapíthatják meg a szerződés tartalmát, a szerződéseknek a felek jogaira és kötelezettségeire vonatkozó szabályaitól egyező akarattal eltérhetnek, ha e törvény az eltérést nem tiltja. Lényeges még az is, hogy a 6:63. § (1) bekezdése kimondja, a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. A (2) bekezdés első mondata pedig akként rendelkezik, hogy a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges és a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges.

[39] Ehhez képest a Bv.tv. 119. § a) pontja szerint a szabadságvesztés végrehajtása alatt az elítélt munkához és foglalkoztatása szabad megválasztásához való joga és a vállalkozáshoz való joga e törvényben meghatározott korlátozásoknak megfelelően gyakorolható, illetve a 133. § (2) bekezdés c) pontja kimondja, hogy az elítélt köteles a számára kijelölt munkát elvégezni. A foglalkoztatottak munkáltatása (foglalkoztatása) főszabály szerint az erre a célra alapított gazdasági társaságok szervezeti keretei között, valamint a Bv-intézet, mint költségvetési szerv által történik [Bv.tv. 224. § (1) bekezdése]. Bár a Bv. szerv szerződése alapján az elítélt – írásban megadott hozzájárulásával – más gazdálkodó szervezetnél is végezhet munkát (Bv.tv. 225. §), a jelen esetben a felperes nem ilyen más gazdálkodó szervezetnél, hanem az erre a célra alapított, Bv. szervnek minősülő gazdasági társaságnál került foglalkoztatásra [1995. évi CVII. törvény 2. § (5) bekezdés]. Az e munkáltatásra vonatkozó szabályokat pedig a Bv. tv. VI. fejezete tartalmazza.

[40] A jelen esetben tehát a felek között a foglalkoztatásra nem jött létre a Ptk. szabályainak megfelelő szerződés, hiszen a foglalkoztatás nem a szerződő felek erre irányuló szabad akaratának kifejezésén alapul, nem született a felek részéről kölcsönös és egybehangzó jognyilatkozat e tárgyban, hanem a felperes munkavégzése és annak feltételei a már említett törvényi rendelkezéseken alapulnak.

[41] A Ptk. további, jelen per szempontjából lényeges szabálya szerint [6:2. § (1) bekezdés] kötelem nemcsak szerződésből keletkezik, hanem károkozásból, személyiségi, dologi vagy más jog megsértéséből, egyoldalú jognyilatkozatból, értékpapírból, jogalap nélküli gazdagodásból, megbízás nélküli ügyvitelből és utaló magatartásból, azzal, hogy egyoldalú jognyilatkozatból csak jogszabályban meghatározott esetekben keletkezik kötelem [6:2. § (2) bekezdés]. Emellett kötelem jogszabályból, bírósági vagy hatósági határozatból is keletkezik, de csak akkor, ha a jogszabály, a bírósági vagy a hatósági határozat így rendelkezik, és a kötelezettet, a jogosultat és a szolgáltatást meghatározza [6:2. § (3) bekezdés]. A szerződésen kívüli kötelemkeletkeztető tények tekintetében a kötelek közös és a szerződés általános szabályait korlátozottan rendeli alkalmazni a törvény, tehát csak a jogszabálynak megfelelő feltételek fennállása esetére.

[42] A felperes foglalkoztatása a Bv. tv. idézett rendelkezésein alapul, tehát jogszabályból ered, azonban a Bv. tv. nem rendelkezik arról, hogy e jogszabályi rendelkezés a felek között kötelmet hozna létre. A 6:2. § (3) bekezdés első mondatának első konjunktív feltétele tehát hiányzik, azaz e jogszabályi rendelkezés a felek esetére nem irányadó. Következésképpen a szerződés általános szabályai között szereplő, a szerződésszegésből eredő kárfelelősség szabályai rájuk nem alkalmazhatók.

[43] Az előbbiek alapján tehát az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a perbeli igény elbírálására a Ptk. szerződésen kívül okozott károkért fennálló felelősséggel kapcsolatos szabályai az irányadók. Annak kérdésében pedig, hogy ezen belül az általános szabályokat vagy a fokozott veszéllyel járó tevékenységért fennálló felelősség szabályait kell-e alkalmazni, arról kellett állást foglalni, hogy a baleset az alperes olyan tevékenységével összefüggésben keletkezett-e, amely fokozott veszéllyel járó tevékenységnek minősül. Az ítéltábla abban a tekintetben, hogy ennek megítélése jogkérdésnek, vagy szakkérdésnek minősül-e, az alperes érvelésével szemben szintén az elsőfokú bíróság álláspontjával értett egyet a következők miatt.

[44] A jogkérdés fogalmát nem határozza meg jogszabály, azonban a bírói gyakorlat alapján a jogkérdés valamely tényleges viszonynak a jogi megítélése, tehát az, hogy az előadott tényekből és az irányadó jogból milyen következtetést von le a bíróság. Ezzel szemben szakkérdés az, aminek a megítéléséhez különleges szakértelem szükséges. Ez a veszélyes üzem fogalma tekintetében azt jelenti, hogy tisztázandó egyrészt, hogy a jog mit tekint veszélyes üzemnek, másrészt, hogy ehhez képest a felek milyen tényeket adtak elő az alperes perbeli tevékenységével kapcsolatban, továbbá, hogy az előadott tényekből a bíróság tud-e az irányadó jog alapján következtetést levonni az alperes perbeli tevékenységének minősítése tekintetében, vagy ahhoz a jog és a tények ismerete nem elégséges, hanem különleges szakértelem szükséges. Ez dönti el, hogy a vitatott tevékenység fokozott veszéllyel járónak minősítése jog- vagy szakkérdés.

[45] Bár azt, hogy mit tekint veszélyes üzemnek, a Ptk., vagy más jogszabály nem határozza meg, erre azonban a bírói gyakorlat iránymutatást ad az alábbiak szerint.

[46] Fokozott veszéllyel jár az a tevékenység, amelynek a folytatása során fellépő, viszonylag csekély mértékű rendellenesség is súlyos kárral fenyegető veszélyhelyzetet alakíthat ki. Fokozottan veszélyes a tevékenység akkor is, ha folytatójának csekélyebb mértékű vétkessége, súlyos kárveszéllyel fenyegető helyzetet teremthet, továbbá, ha egyszerre nagyobb számú személy életét, testi épségét, egészségét, vagy vagyonát fenyegető kárveszélyt idéz elő (BDT 2012.2661.).

[47] A fokozott veszéllyel járó tevékenység megítélésénél a működtetés során alkalmazott eszköz jellemző vonásait kell vizsgálni és a tevékenységgel elindítható lehetséges okfolyamat következményeit is figyelembe kell venni. Egyidejűleg egyedileg kell mérlegelni azt a körülményt, hogy a rendeltetésszerű használat során fellépő csekély rendellenesség okozhat-e aránytalanul széles körben, vagy aránytalanul súlyos értékben károkat (BDT 2010.2358.).

[48] A Kúria Pfv.21.933/2011/4. (BH 2013.91. számon közzétett) felülvizsgálati ítéletében azt rögzítette, hogy minden esetben a vizsgálat körébe kell vonni az adott tevékenység tárgyait, eszközeit és nyersanyagait, valamint a tevékenység teljes folyamatát és ezek elemzésével lehet állást foglalni abban a kérdésben, miszerint ennek során bekövetkező esetleges rendellenesség milyen hatást gyakorol a környezetére, illetve az ott tartózkodókra.

[49] Az alperes balesettel érintett tevékenységével kapcsolatban azt fejtette ki az elsőfokú bíróság, hogy a perbeli egykaros gyorsdaraboló gép ipari felhasználású készülék, melyet nagy teljesítményű elektromos motor működtet, a villanyáramot a berendezés nagy sebességű forgó mozgássá alakítja át, mely forgó mozgás energiája akkora, hogy egy vágókorong segítségével az acélt is fel lehet darabolni. A gépet működtető nagy teljesítményű villanymotor és a vágókorong nagy sebessége, energiája és zaja együttesen olyan veszélyhelyzetet teremt, amely kisértékű rendellenesség esetén is a munkavállalók (helyesen: foglalkoztatottak) testi épségét közvetlen veszélynek teszi ki. Az elsőfokú bíróság által értékelt előbbi körülményeket az alperes fellebbezésében nem támadta, ezért azok a másodfokú bíróság számára is irányadók, felülbírálat tárgyát nem képezhetik.

[50] A korábban már kifejtettek szerint annak tisztázása után, hogy a jog mit tekint veszélyes üzemnek, illetve a perbeli eset alapjául milyen tények, körülmények szolgálnak, lehet állást foglalni arról, hogy a bíróság tud-e az irányadó jog alapján következtetést levonni az alperes tevékenységének minősítése tekintetében, mert ha igen, e kérdés nem tekinthető szakkérdésnek.

[51] A fentiek alapján az ítéltábla megítélése szerint egyértelműen és aggály nélkül megállapítható, hogy az alperes tevékenységére igazak azok az ismérvek, amelyeket a bírói gyakorlat a fokozott veszéllyel járó tevékenységgel kapcsolatban kimunkált. Ebből pedig egyenes következtetés vonható le arra nézve, hogy az alperes adott esetben fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytatott. Miután ez a következtetés a bíróság számára is levonható volt, az elsőfokú bíróság helyesen tekintette a vizsgált tevékenység minősítését jogkérdésnek, ezért helyesen mellőzte az alperes szakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványának teljesítését.

[52] Mindezekből pedig az következik, hogy az alperes álláspontjával szemben az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a perbeli jogvitára a veszélyes üzemi felelősség szabályait kell alkalmazni.

[53] A Ptk. 6:535. § (1) bekezdése szerint, aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat, köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. Mentese a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik.

[54] Ennek megfelelően az alperes felelőssége objektív felelősség, amely értelmében a felelősség alól csak a felsorolt kimentési feltételek bizonyítása esetén mentesülhetett volna, erre azonban nem került sor.

[55] Az alperes alaptalanul kifogásolta az általa felajánlott bizonyítási indítványok mellőzését az alábbiak miatt. (tanú neve) vallomásának figyelembevétele azért volt mellőzhető, mert a felperessel fennálló érdekellentéte miatt vallomása nem tekinthető objektívnek, hiszen a felperessel azonos tartalmú vallomás esetén önmagát hibáztatta volna a baleset bekövetkeztében, ami nem volt elvárható.

[56] (tanú 2 neve) meghallgatása pedig azért volt szükségtelen, mert a veszélyes üzem objektív felelősséget eredményező jellege miatt nincs jelentősége a karos gyorsdaraboló gép munkabiztonsági megfelelésének, azaz annak, hogy munkavédelmi szabályt sezegett-e a munkáltató ennek üzembehelyezésével, alkalmazásával.

[57] Az elsőfokú bíróság szakértő kirendelését pedig azért mellőzte helyesen, mert egyrészt az alperes objektív felelőssége miatt az előbbieken kifejtettek szerint a szakvéleménnyel bizonyítani kívánt körülmények egy részének nincs jelentősége, másrészt pedig az alperes - (tanú neve) nyilatkozatából átvett – állításának bizonyítására – nevezetesen, hogy a balesetben a felperes szándékosan hatott közre –, nem lett volna alkalmas, mert szakértői véleménnyel a baleseti mechanizmus ugyan igazolható lett volna, de a felperes baleset okozására irányuló szándéka nem.

[58] Helyesen állította ugyan az alperes, hogy az elsőfokú bíróság nem indokolta, hogy miért vetette el az igazságügyi szakértő kirendelését, valamint (tanú 2 neve) tanúkénti meghallgatását, azonban ezen eljárási szabálysértés a fent kifejtettek miatt az érdemi döntést nem befolyásolja, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nem ad okot.

[59] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges tényállást kellő mértékben feltárta, azt a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével helyesen állapította meg és abból helytálló következtetésre jutott, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

[60] Az alperes teljes mértékben pervesztes lett, ezért a pártfogó ügyvéd díját a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles viselni 25 380 forint pertárgyérték figyelembevételével.

[61] Az illeték mértékének a megállapítása az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46. § (1) bekezdésén, a viselése pedig az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontján, és a Pp. 102. § (6) bekezdésén alapul.

Szeged, 2023. június 22.

Dr. Szöllősiné dr. Tóth Zsuzsanna s.k.

Dr. Gál Attila s.k.

Dr. Tolna András s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró

